

**Javaanse namen
voor
jongens en meisjes**

Javaanse namen voor jongens en meisjes

P.P. Mangoenkarso

Samenvatting

Het doorgeven van Javaanse namen aan kinderen heeft langzamerhand onder de Surinaamse Javanen aan populariteit ingeboet. De tendens onder Surinaamse Javanen is het geven van Engelse namen aan hun kinderen. Er zijn verschillende omgevingsoorzaken aan te wijzen die daaraan ten grondslag liggen:

- *Veranderende focus van de ouders*
- *Beperkte kennis overdracht door voorouders in traditionele betekenis van namen en naamgeving*
- *Te weinig verdiept in traditionele betekenis van namen en naamgeving van de ouders*
- *Javaanse namen van de ouders was onderwerp van spot*
- *Invloed van geloof*
- *Migratie*
- *Meer westerse oriëntatie*
- *Assimilatieproces*

In Indonesië is het ook niet anders. De Islam is in Indonesië de aan te wijzen invloed, terwijl onder Javaanse Surinamers verschillende oorzaken kennen.

Conclusie

Er is een goed doordacht systeem te onderkennen van Javaanse namen en Javaanse naamgeving. De traditie in naam en naamgeving onder Surinaamse Javanen is onder invloed van interne- (o.a. geen kennis overdracht) en externe (o.a. geloof) factoren aan het verdwijnen!

Javaanse namen voor jongens en meisjes

Copyright © 2011 P.P. Mangoenkarso

Auteur: P.P.Mangoenkarso

Website: www.javanenvansuriname.info

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	6
1.1 Doel	7
1.2 Teloorgang Javaanse naamgeving	7
1.3 Structuur	9
Hoofdstuk 2: Systeem van Javaanse naam en naamgeving	10
Hoofdstuk 3: Proces van naamgeving	12
3.1 Cases Toegirin.....	14
3.2 Namen uit Javaanse lexicon	16
3.3 Namen uit Wayang, dieren, planten en dingen	17
3.4 Nieuwe namen op oudere leeftijd	17
Hoofdstuk 4: Lijst met Javaanse namen voor jongens en meisjes	18
4.01 A	19
4.02 B	19
4.03 D	19
4.04 F	19
4.05 G	19
4.06 H	19
4.07 I	19
4.08 J	19
4.09 K	19
4.10 L	20
4.11 M	20
4.12 N	20
4.13 O	20
4.14 P	20
4.15 R	20
4.16 S	21
4.17 T	21
4.18 U	22
4.19 W	22
Hoofdstuk 5: Verklarende woordenlijst.....	23
Hoofdstuk 6: Literatuur	24

Hoofdstuk 1: Inleiding

Surinaamse Javaanse ouders geven hun kinderen tegenwoordig meer en meer westerse namen. Westerse namen winnen steeds meer terrein en ook meer aan populariteit onder huidige Surinaams Javaanse ouders. Als het zo doorgaat komt er een tijd dat het niet alleen het doorgeven van Javaanse namen tot het verleden zal behoren, maar ook de kennis over de naamgeving. Aan deze teloorgang liggen verschillende oorzaken ten grondslag. Deze trend gaf me de inspiratie om de totstandkoming van de Javaanse naamgeving in kaart te brengen. Vervolgens een lijst met Javaanse namen samen te stellen en tenslotte die lijst met namen vast te leggen. Veel van deze namen putte ik gewoon van namen van mensen uit mijn toenmalige omgeving. In dit artikel wordt ingegaan op de naamgeving bij de geboorte. De voorkeur wordt gegeven aan de Nederlandse schrijfwijze of spelling, omdat veelal de namen van Surinaamse Javanen volgens de Nederlandse spelling worden geschreven ('Soerat' in plaats van 'Surat' of 'Satijem' in plaats van 'Satyem').

Ik ben er van overtuigd dat deze lijst met opgenomen namen nog lang niet compleet is. Dus aan iedereen de opdracht toe te zien dat het wordt bijgehouden. Meldt dit aan bij de webmaster van de sites.

Allereerst dank ik Bpk. Edgar Angus voor het willen doornemen van de concepten. Mijn broer Bpk. Ponidjo Toredjo dank ik voor het interviewen van een drietal informanten. Tenslotte een speciale dank gaat uit naar Bpk. Reinier Kromopawiro voor het feit dat hij mij wijst op het bestaan van literatuur over het toekennen van suffixen bij de Javaanse namen.

Vele Javaanse organisaties zullen 9 augustus herdenken door het houden van een slametan: een gebed ter ere van ouders of voorouders met daarbij een kendurénan ook wel berkattan genoemd, terwijl andere organisaties dit feit herdenken met een geweldig feest.

Ik gedenk deze historische dag door dit artikel aan de Javaanse gemeenschap aan te bieden. Het is een artikel dat inzicht geeft in de Javaanse naamgeving en Javaanse namen.

P.P. Mangoenkarso, 9 augustus 2011

1.1 Doel

Het doel van dit artikel is drieledig:

1. Inzicht geven in de totstandkoming van de Javaanse naamgeving en Javaanse namen.
2. Het verzamelen van Javaanse namen
3. Het beschikbaar stellen van een alfabetische lijst met Javaanse namen.

1.2 Teloorgang Javaanse naamgeving

Er is sprake van teloorgang van namen en naamgeving bij de Javanen. De teloorgang van de Javaanse naamgeving onder Surinaamse Javanen kent verschillende oorzaken. Een aantal belangrijke redenen zou kunnen zijn:

Ten eerste is het niet verwonderlijk want hun oriëntatie is westers; kijken naar westerse TV en ook films, luisteren naar westers muziek, volgen van westerse mode, leven in een westers georiënteerd land houdt ook in er een westerse levensstijl op nahouden. Naast westerse en Javaanse namen geven ze hun kinderen daarnaast ook Islamitische namen. Soms zijn de namen ook afgeleid uit het wajangspel, dat van oorsprong een hindoeïstische achtergrond heeft.

Ten tweede hebben weinig Javanen zich verdiept in de systematiek van Javaanse namen en naamgeving en ook niet in de Javaanse kalender en in het pitungan stelsel. De reden is dat deze kennis niet is overgedragen (kennis is macht), maar ook omdat de jongeren er het nut ervan niet inzien. De Javaanse traditie van kennisoverdracht is oraal. Aan de andere kant kent niet iedere Javaan het stelsel van de Javaanse kalender. Navraag bij een 68 jarige Javaan in een Javaans dorp met 300 huizen leert dat misschien 5 procent gezinshoofden, meestal mannen, het wel beheersen. Ik weet nog dat toen mijn wijlen vader Mariman Toredjo het me leerde ik het ingewikkeld vond en ook ik het nut ervan niet in zag. Ik miste eigenlijk de vertaalslag naar de toepassing ervan: *Je kent het, en dan?* En niet te vergeten dat het daarnaast ook gaat om zeer complexe rekenmodellen. Deze rekenmodellen zitten vaak in de hoofden van mensen: 'Tacit Knowledge'. Het bemoeilijkt ook de kennis overdracht, omdat we al gewend zijn om de beschikbare kennis zelf ook na te willen lezen en het geleerde te toetsen. Er komen daarbij ook termen aan de orde die je meestal niet begrijpt of kan plaatsen. In Javaanse traditie is nooit geleerd om tegen een meerdere of oudere wat je niet begrepen hebt door te vragen. Daarbij is het ook zo dat deze

professionals in de meeste gevallen in het dorp, streek of in het land waar hij woonachtig is veel bekendheid geniet. Dit maakt dat een leerling zijn kennis niet in twijfel trekt, ook omdat zijn kennis tacit is. De leerling kan het niet controleren. Ik ben het daarom niet eens met de stelling dat de ouderen kennis niet willen overdragen. Ze zijn altijd bereid de jongeren alles bij te leren, maar verwachten wel dat de jongeren zelf deze stap ondernemen door zich aan te melden. Ibu Katidjah Kasanoemar [Djasmadi et al, p. 56, 2010], verwoordt het in een interview zo: 'Kijk, ik ben 67 jaar oud, maar straks als ik nog ouder wordt, wie gaat het dan overnemen?' Deze gedachte klinkt niet vreemd, want als iemand academicus wil worden, gaat niet de universiteit naar degenen die academicus wil worden. De academicus in spé gaat zichzelf bij de universiteit aanmelden en inschrijven. Dat verwacht ook de Javaanse ouderen van de jongere generaties Javanen. Een niet onbelangrijk gegeven is ook dat de ouderen ook vertrouwen moet hebben in diegenen aan wie ze de kennis overdragen. Ibu Katidjah Kasanoemar zegt in een interview [Djasmadi et al, p. 55, 2010], 'Er zijn veel mensen die graag mijn werk willen overnemen, maar ik heb gezegd dat als ze dit graag willen doen ze niet alleen moeten komen. En misschien hebben mensen ook slechte bedoelingen'. Ouderen zijn meestal huiverig dat de kennis die is overgedragen meer in negatieve zin worden gebruikt of aangewend. Of ook meer uit winstbejag (kennis is macht principe) wordt aangewend, terwijl die kennis nou juist bedoeld is voor de sociale invulling in de gemeenschap. De kennis van ouderen dient meestal voor het welzijn van de gemeenschap. Ze ontlene er geen rijkdom mee, maar meer erkenning!

Ten derde hebben de tweede en derde generatie ouders in het verleden ook te lijden gehad van spot. Er is een tijd geweest dat ouders met Javaanse voornamen ooit onderwerp van spot waren geweest. Iedere Javaan werd genoemd: 'min', 'pae', 'mae' of 'joe of mbakjoe'. Ook de spraak was dagelijks onderwerp van grappen en grollen [comedian/radio presentator Harold Braam]. Ze hebben waarschijnlijk gedacht, dat zal mijn kinderen niet overkomen. Het komt nu nog wel eens voor dat Javanen nog worden aangesproken met 'min', 'pae', 'mae' of 'ju of mbakjoe'. In één geval 'anno 2009' kan ik me nog herinneren dat een Creoolse man een dame van zo rond de dertig die in een warung hielp op Tamanredjo met 'Mae' aansprak: 'Mae jepie mi!' Terwijl de aansprektitel 'mae' volgens de leefregels meer voor een oudere Javaanse is gereserveerd. Mw. Rita Tjien Foh-Hardjodirkromo verwoordt in haar scriptie over de beeldvorming van de Javaanse vrouw als volgt [Djasmadi et al, p. 136, 2010]: 'Men praat over Javaanse vrouwen op een ander manier en op een andere toon dan over andere Surinaamse vrouwen, met minder respect'.

De verandering in naamgeving van kinderen begon eerst langzamerhand met een Javaanse naam en een aanvulling met een westerse naam als tweede naam. Als nu aan kinderen Javaanse namen worden gegeven dan is het meestal de tweede of derde naam.

Als laatste vooral voor de Surinaamse situatie maar een niet onbelangrijke reden, kan het verder gaande assimilatieproces zijn.

In Indonesia is de trend ook niet anders gesteld. Javaanse namen worden verdrongen door Islamitische namen. De invloed van de Islam in Indonesia in de naamgeving is erg groot.

1.3 Structuur

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het systeem van Javaanse namen en naamgeving. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het proces van naamgeving. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de alfabetische lijst met Javaanse namen voor jongens en meisjes gepresenteerd. Tenslotte komen in hoofdstuk 5 en 6 de verklarende woordenlijst en literatuur aan bod.

Hoofdstuk 2: Systeem van Javaanse naam en naamgeving

Javanen kennen een systeem van namen en van naamgeving. Javaanse persoonlijke namen zijn syntactisch gezien, gekarakteriseerde woorden uit het laag en hoog Javaans en daarnaast bestaat in de Javaanse taal de mogelijkheid om een suffix (prefix, suffix) te kiezen.

Er zijn ook regels bij het toewijzen van een Javaanse naam aan een persoon. Bijvoorbeeld geen gewichtige naam aan het kind geven als de ouders uit een laag sociaal milieu stammen. Het dagelijkse leven van de Javanen is geregeld in de leef(gedrag)regels: 'Prasadja=eenvoudigheid' 'nrimo=aanvaarding, in berusten', 'andap asor=nederigheid tonen' en 'waspada eling=zelfkennis of zelfreflectie' die ze strikt naleven. Met andere woorden: Javanen zullen geen namen kiezen die sociaal maatschappelijk gezien niet bij ze passen. Mingoen in Wi Rutu daarover [Mingoen, H., p. 11, 2006] : 'Zo zal een doodgewone boer of marktverkoper het niet in zijn hoofd halen om een naam te kiezen die eindigt met 'kesuma' of 'ningrat'. Dat zijn namen van de elite, de 'priyaji'. Javanen leven ook vanuit het besef dat een naam niet slechts een naam is. Namen dragen een betekenis die men waar moet maken. Als een Javaan een naam met een gewichtige betekenis krijgt die het niet waar kan maken, zal de naam altijd tot last zijn, en niet iets zijn om trots op te zijn.'

Afgezien van een paar uitzonderingen zijn de Javaanse namen in te delen in twee categorieën:

1. Ten eerste Javaanse namen die gerelateerd zijn aan de lage sociale categorie.
2. Ten tweede Javaanse namen die niet exclusief gerelateerd zijn aan een specifieke sociale categorie.

Naast deze sociale klasse kent het systeem van Javaanse naamgeving nog meer items, namelijk:

1. Javaanse namen die gemotiveerd zijn (uit bijvoorbeeld Javaanse kalender, wayang, Arabisch, Sanskrit en dingen).
2. Javaanse namen die ***niet*** gemotiveerd zijn.

In Indonesia worden namen voor het eerst gegeven bij geboorte 'nama alit '. Bij het huwelijk of bij een belangrijke gebeurtenis wordt een nieuwe naam aangenomen 'nama sepuh'. De naam bij de geboorte wordt door de ouders gekozen en de nieuwe naam bij het huwelijk of bij een belangrijke gebeurtenis (na een ernstig ziekbed of aanvaarden van een nieuwe baan) wordt zelf door de volwassene in kwestie gekozen. De naamsverandering betekent dat de geborene een nieuwe fase in het leven is ingegaan. Vrouwen kiezen meestal geen nieuwe

namen, want bij het huwelijk dragen ze de naam van de echtgenoot of wordt in afgekort vorm aangeropen met 'mbog'. Op basis van de eerder beschreven situaties zijn de Javaanse namen volgens Uhlenbeck uiteindelijk met een enkele uitzondering in 6 groepen in te delen, waarin informatie over sexe, sociale afkomst en eerste versus tweede naam zijn verwerkt. Met de uitzondering dat vrouwen geen naamsverandering aannemen zijn Javaanse namen in feite in 10 groepen in te delen in plaats van 6 groepen die Uhlenbeck voorstelde. De indeling ziet er als volgt uit:

1. Vrouwelijke namen met een lage sociale klasse
2. Vrouwelijke namen niet in speciale klasse
3. Vrouwelijke namen gemotiveerd
4. Vrouwelijke namen niet gemotiveerd
5. Mannelijke namen met een lage sociale klasse
6. Mannelijke namen niet in speciale klasse
7. Mannelijke namen gemotiveerd
8. Mannelijke namen niet gemotiveerd
9. Naamsverandering bij mannelijke namen met een lage sociale klasse
10. Naamsverandering bij mannelijke namen niet in speciale klasse

Diagram

Sexe	Sociale klasse (L,N)	Naam gemotiveerd (ja,nee)		Naam verandering (✓)		
<i>M/V</i>	<i>L 'laag'</i>	<i>N 'Hoort nergens bij'</i>	<i>j</i>	<i>n</i>		
Vrouw	VL	VN	Vj	Vn	geen	geen
Man	ML	MN	Mj	Mn	ML ✓	MN ✓

In Suriname is het onderscheid in sociale klasse niet gangbaar. In dit artikel wordt daarom niet ingegaan op het onderscheid tussen namen met lage of hoge klasse.

Hoofdstuk 3: Proces van naamgeving

Bij verschillende volken worden namen afgeleid uit de namen van de dagen en de namen van de kalender maanden. Ook bij de Javanen gebeurt dat zo, alleen is er een klein verschil. Javanen kennen naast dagen en maanden die we al kennen ook de vijfdaagse marktdagen '*Pasaran*' en een cyclus van een tijdsperiode van 8 jaren, '*windu*' genaamd. Bij de dag, de pasaran, de maand en het jaar is behalve een naam ook een getalswaarde toegekend. Deze getalswaarde staat bekend als de '*pitungan*'. De pitungan wordt meer gebruikt bij het kiezen van de meest geschikte dag wanneer iemand moet verhuizen, bij het sluiten van een huwelijk (kiezen van een bruid of bruidegom), bij het houden van een feest voor besnijdenis, bij het huwelijk, bij het verhuizen, bij het graven van een put en bij de dagelijkse dingen. Als een Javaan een feest wil houden gaan ze maanden van te voren eerst naar een kenner om te bezien of de dagen die zij gekozen hebben geschikt zijn voor het houden van een feest op de gekozen moment. De pitungan is ook belangrijk bij dagelijkse beslommeringen zoals bij het verlaten van het huis als ze ergens naartoe gaan. De meest geschikte dag en tijd wordt berekend. Ook de vier windstreken '*keblat*' zijn belangrijk en worden betrokken bij het bepalen van dag en tijdstip. Dit bepaald ook of je vanuit de achter- of voordeur het huis verlaat. Ik herinnerde me nog toen de burens verhuisden ze een bostracé moeten openkappen bij de achter burens omdat ze via de achterdeur het huis moeten inkomen. Het is duidelijk dat het echt gaat om een zeer complex rekenmodel. Zo beschouwd betekent dit dat een kenner een beetje kennis heeft van kansberekening namelijk het onderdeel combinatieleer.

De namen van dagen, maanden, pasaran en jaren worden ook gebruikt om namen aan pas geboren kinderen te geven. De keuze van een naam voor een pas geboren kind is een doelbewuste aangelegenheid. Sommige leden in de Javaanse gemeenschap hebben een beproefde expertise ontwikkeld om de 'juiste' namen te kiezen voor het kind. Soms zoekt de vader van het kind de toevlucht bij de grootvader door hem om advies te vragen.

De Javaanse voornamen van jongens en meisjes worden daarom veelal afgeleid uit de namen van dagen, uit de pasaran, namen van maanden '*sasie*' en uit de namen van jaren '*tahun*'. Uhlenbeck gebruikt hiervoor de term 'gemotiveerde namen'. Aan de uit de combinatie van dagen, pasaran, maanden en jaren afgeleide namen kunnen affixen (prefix, suffix) worden toegevoegd. De affixen kunnen vrouwelijk en mannelijk zijn:

- met affixen -nie (vrouwelijk) en -no (mannelijk) voorbeelden Soekarnie en Soekarno

- met affixen -min, -man, -moen (mannelijke) voorbeelden Saimin, Saiman, Saimoen
- met affixen -nah, -jah (vrouwelijk) voorbeelden Kasinah, Kasijah, Sakinah, Sakijah
- prefixen toe- en soe- zijn mannelijk als vrouwelijk: Toegijem, Toemin, Soetimin, Soetinah
- andere suffixen in Javaanse naamgeving zijn o.a. -rin, -ran, -oen, -roen, -din, djo, djan, mo jo, (mannelijk) en nem, jem, mie, ten (vrouwelijk).

De doorgegeven Javaanse namen kunnen ook invloeden uit wayang hebben: Irawan, Lesmana, Roekminie en zelfs namen van apenkoningin als Soebadie en Soegriwa kwamen aan de orde. Want voor de komst van de Islam lag Indonesië in de invloedsferen van het hindoeïsme en het boeddhisme. De namen die uit Arabische namen zijn afgeleid zijn bijvoorbeeld: Markam, Markoem en Marsoem.

Een afgeleide naam helpt de ouders er aan te herinneren op welke dag, marktdag, maand of jaar het kind is geboren. De '*weton*' genoemd. Javanen doen wel geheimzinnig over de weton, omdat ze ook geloven dat het tegen hen gebruikt kan worden, bijvoorbeeld 'guna guna' of 'santet'. Want vanuit de weton kan men berekenen welk moment (waar, wanneer, dag, uur) iemand de zwakste schakel is. Dit wordt ook wel abogé genoemd.

Eens hebben Javanen de weton weer nodig (bij huwelijk of besnijdenis). Als ze het vergeten zijn gaan ze naar een kenner en die doet er weken over om het uit te zoeken. Het uitzoeken van de juiste weton gebeurt voornamelijk uit het hoofd van betrokkenen. Dat herinner ik me van mijn vader als iemand hem vroeg om een weton van een kind na te rekenen. Hij rekende dagen en soms nachten door. Frappant is dat het altijd klopte. Vandaag de dag is het met behulp van de computer zo gepeipt. Je toets jaar en dag van geboorte en je hebt het resultaat. [Sites: www.vhji.org, www.ki-demang.com]

Het toekennen van namen aan personen gebeurt in Suriname volgens de Burgerlijk Wetboek (BW). Bij de naamgeving van Surinaamse Javanen wordt hiervan niet afgeweken. Surinaamse Javanen nemen geen nieuwe naam aan bij het huwelijk en ook niet bij een belangrijke gebeurtenis of na een ernstige ziekte. Anders dan bij Indonesiërs dragen daarom de Surinaamse Javanen vanaf hun komst in 1890 en vanaf de geboorte een familienaam of geslachtenamen (art. 1: 5 BW). Als Javanen een nieuwe naam aannemen, meestal op 18 jarige leeftijd, de leeftijd waarop ze volwassen worden (art. 1: 4 BW). Hiervoor moet betrokkene zelf bij het Burgerlijke stand aangifte doen. Ze kozen meestal Engelse namen. De

vraag of Surinaamse Javanen strikt het systeem van de naam en naamgeving hanteren is niet duidelijk.

3.1 Cases Toegirin

Een jongen die bij de geboorte de naam Toegirin krijgt is geboren op een zaterdag 'Setu' en op de pasardag (marktdag) Legi. Om de naam compleet te maken wordt het affix 'rin' er aan toegevoegd. Op basis van Setu en Legi is zijn pitungan of pasaran in totaal op 14 komen te staan, dat is de optelsom van cijfercombinatie 9 (Setu) en 5 (Legi). Je kunt het verder combineren met de maanden en jaren. Als Toegirin is geboren op 8 januari 2011, dan wordt zijn totale pitungan tezamen 18, want de maand januari 'sapar' en het jaar 2011 valt op de zesde cyclus van acht namelijk 'Be', beiden hebben elk het cijfer 2 als pitungan. Gesommeerd levert de pitungan, 18 op.

Data Tanggal Kelahiran	
01. Tanggal Masehi	: 8 Januari 2011
02. Dina - Pasaran	: Sêtu Lêgi
03. Tanggal Jawa	: 03 Sapar 1944 - Be
04. Tanggal Hijriah	: 04 Shafar 1432 (H)
05. Windu-Lambang	: Sengârà, Kulawu
06. Nama Wuku	: Julungpujud
07. Môngsô	: Kapitu - Palguna (22/11 s/d 02/02)
08. Sadwârà	: Wurukung
09. Hastâwârà/Padewan	: Sri
10. Sângâwârà/Padangan	: Wogan
11. Saptâwârà/Pancasuda	: Bumi Kapêthak
12. Rakam	: Mantri Sinaroja
13. Paarasan	: Lakuning Rêmbulan

Bron: www.ki-demang.com

Bij elke cyclus van de weton (setu legi) op de 36e dag een 'sadjen', ook wel among-among genoemd, ter ere van de geboorte dag van het kind (Toegirin dus) opgedragen. Deze cyclus wordt selapan genoemd. Voor Toegirin wordt op zaterdag 12 februari sadjen klaar gemaakt. De sadjen bestaat uit: koperen munten (waarvan eentje een koperen munt van twee en een halve cent is), kembang melatie, glas water, menjan, apem, boebor (rijstepap) uit verschillende kleuren (wit, zwart, rood, geel), rijst (in symbool vorm van Borobudur) en

goedangan, ndok dadar en ndok ghodok. Dit wordt ook een kleine ambeng genoemd. Door het opzeggen van een gebed, het branden van de menjan en het in het glas water doen van de kembang melatie wordt voor het welzijn en gezondheid van het kind gebeden. De volgende ochtend wordt er gekeken hoe de stand is, of hoeveel van de knoppen van de kembang melatie 'jasmijn bloem' open zijn gegaan, en daaruit wordt een conclusie getrokken of een betekenis gegeven.

De in de tabel *cursief* gedrukte dagen, pasaran, maanden en jaren komen voor als eigennamen. Eigennamen kunnen ook beginnen met de pasaran, namen van maanden en jaren (gemotiveerde namen). Duidelijk begonnen met de pasaran zijn de namen: Legirin, Klijem, Painem, Ponidjo, Waginten. Soeratman is een deel van de naam van de maand 'Sura' en Dalimin is van het jaar 'Dal'. Als proef op de som vroeg ik mijn broer om op Kampong Baroe in het district Saramacca twee informanten te vinden met de naam Dalimin (23-01-1948) en Daliman (03-11-1955) en om ze naar hun geboorte gegevens te vragen.

Gegevens over	Respondent 1 <i>Dalimin</i>	Respondent 2 <i>Daliman</i>
---------------	--------------------------------	--------------------------------

Geboorte jaar	1948	Dal	1955	Dal
Geboorte maand	Januari	Soera	Maart	Moeloed
Geboorte dag	23	Jemuah	Donderdag	Kemis
Pasaran		Kliwon		Legie
<i>Mogelijke namen bij geboorte die Dalimin en Daliman zou kunnen krijgen. =></i>	<i>=></i>	<i>Soera, Djemoe, Kliwon en nog vele met Soe- plus suffix namen</i>		<i>Moeloed, Kemis, Nog vele met Kem- plus suffix, Legie en nog vele Legie- plus suffix namen</i>

Van de markt dagen is alleen *Legi* voor meisjes. Een uitzondering in de regel is de marktdag *Paing*, die als naam aan zowel meisjes als aan jongens gegeven kan worden.

BOX dagen, pasaran, maanden en jaren

<i>Dagen</i>	<i>Markt dagen 'Pasaran'</i>	<i>Maanden</i>	<i>Jaren</i>
<i>Minggu</i> (5), Zondag	<i>Kliwon</i> (8)	<i>Sura</i> (7), December	<i>Alip</i> (1), 2006
<i>Senen</i> (4), Maandag	<i>Legi</i> (5)	<i>Sapar</i> (2), Januari	Ehe (5), 2007
Selasa (3), Dinsdag	Paing (9)	<i>Mulud</i> (3), Februari	Jemawal (3), 2008
<i>Rebo</i> (7), Woensdag	<i>Pon</i> (7)	Bakda Mulud (5), Maart	Je (7), 2009
<i>Kemis</i> (8), Donderdag	<i>Wage</i> (4)	Jumadil Awal (6), April	Dal (4), 2010
Jemuwah (6), Vrijdag		Jumadil Akhir (1), Mei	Be (2), 2011
<i>Setu</i> (9), Zaterdag		<i>Rejeb</i> (2), Juni	Wawu (6), 2012
		Ruwah (4), Juli	Jimakir (3), 2013
		Pasa (5), Augustus	
		<i>Sawal</i> (7), September	<i>Dus 2014, Alip</i>
		<i>Sela</i> (1), Oktober	
		<i>Besar</i> (3), November	

3.2 Namen uit Javaanse lexicon

Sommige namen dragen ook een betekenis. Bijvoorbeeld de namen zoals *Bedjo* betekent zegen, *Kaboel* betekent aannemen of aanvaarding of aanbod, *Koewat* betekent sterk, *Latip* betekent slim, *Legoh* betekent tevreden, *Koening* betekent geel, *Moerid* betekent pupil of leerling, *Pantes* betekent harmonieus, *Sabar*, betekent geduld, *Slamet* betekent welzijn, veilig, het gaat je goed, gezond of ongedeed, *Trimo* betekent er in berusten (geslacht, anders dan verwacht of gehoopt), tevreden of dankbaar, *Roem* betekent geurig en *Roewet* betekent ingewikkeld, in verwarring of nauw (bij stuit bevalling), *Rewel* betekent moeilijk of lastig (waarschijnlijk bij een moeilijke bevalling wordt het kind *Rewel* genoemd), Goegoep betekent zenuwachtig (moeder of gezin heel zenuwachtig bij bevalling), *Tjoekoep* (meestal laatste kind) betekent genoeg of voldoende, *Tagoean* betekent bereidheid of afgesproken, *Ramé* betekent levendig, *Soesah* betekent zorgelijk of verdriet, *Toeloes* betekent geslaagd, bloeiend of gunstig, en *Riboet* betekent druk of wanorde. Als aan een 68 jarige Javaanse ouder uit het dorp Kampong Baroe in Suriname wordt gevraagd waarom één van de zonen bij de geboorte de naam Riboet krijgt vertelt hij: 'Tijdens de zwangerschap van mijn vrouw van onze eerste kind hadden mijn vrouw en ik hoog oplopende kwesties met de ouders van mijn vrouw over de naamgeving van het ongeboren kind. De bemoeienis van onze (schoon)ouders over de naamgeving van onze nog ongeboren kind vinden we te ver gaan en als wanorde scheppend in onze leven gezien of geïnterpreteerd. Toen onze zoon is geboren

hebben we daarom besloten hem de naam *Riboet* te gunnen, om deze wanorde te markeren.'

3.3 Namen uit Wayang, dieren, planten en dingen

De namen *Irawan*, *Lesmana*, *Bagong*, *Soendari* en *Semar* zijn namen die afgeleid zijn uit het wayang. *Badjing* (eekhoorn), *Bandot* (geitenbok), *Kampret* (vleermuis) zijn afgeleide namen uit het dierenrijk. *Mawar* (roos), *Jinten* (komijn) zijn afgeleide namen uit de plantenwereld. *Genton* (waterreservoir), *Bledoeg* (stof of stofwolk), *Bedoeg* (trom), *Dinar* en *Ringhit* zijn afgeleide namen uit dingen. Voor zover bekend komen de namen *Badjing*, *Bandot*, *Bedoeg* en *Genton* in Suriname niet voor. Vooral bij de 2^e generatie Javanen al helemaal niet. Enerzijds worden deze namen meer gebruikt als alias of plaagnamen of anderzijds als een metafoor om iemand zijn gedrag te karakteriseren.

3.4 Nieuwe namen op oudere leeftijd

De Javaanse namen die op oudere leeftijd aangenomen worden om de naam die kort na de geboorte te vervangen verschilt van alle andere mannelijke of vrouwelijke namen. Ze zijn in feite altijd tweedelig. De namen bezitten twee componenten waarin ze in de meeste gevallen identiek zijn aan de Javaanse letterkundige woorden; ze zijn meestal zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden. De gekozen naam geeft meestal details van de bijzondere toestand van de persoon weer. Als de heer Toegirin die op bepaalde leeftijd de naam Soegiarto (Soegih=rijk, arto=geld) kiest, heeft hij waarschijnlijk bij zijn geboorte rijke ouders gehad of dat de betrokkene in de huidige situatie gezegend is met veel rijkdom.

De namen zoals, bijvoorbeeld, *Mangoenkarso* (*Mangoen=opgericht- karso=willen, genegen zijn tot*), *Kartosemito* (*Karto=goede orde, welvarend- semito=teken, wenk*), *Sonodimedjo*, *Kromodimedjo*, *Kromopawiro* en *Kartosemito* zijn direct herkenbare mannelijke namen. De meeste aangevoerde Javaanse contractanten die naar Suriname waren ouderen. Zowel mannen als vrouwen voeren bij hun komst al hun tweede namen. Bij inschrijving bij de Burgerlijkestand kregen de vrouwen Bok voor hun naam, ongeacht of zij alleen waren: Bok Pawirodikromo. Deze namen worden in Suriname verder ook als de geslachtsnaam aangemerkt.

Hoofdstuk 4: Lijst met Javaanse namen voor jongens en meisjes

In onderstaande alfabetische lijst worden de namen van jongens en meisjes gepresenteerd.
Nog niet alle Javaanse namen staan in deze namenlijst.

4.01 A

Abbas
Achmad
Alimin
Alip
Amat
Amatissmin
Ameer
Amin
Aminen (vr)
Aminie (vr)
Amir
Aris
Arisman
Aroem
Artiman
Aslan
Asmin

4.02 B

Badiroen
Bagong
Bardal
Barodjie
Basir
Basiran
Basiroen
Basoekie
Bedoeg
Besar
Bidah (vr)
Bledoeg
Boediman
Boewang
Boniah (vr)
Bonimin

4.03 D

Daeran
Daimin
Dairan
Dajoes
Dalidjo
Dalidjoet
Dalijo
Daliman
Dalimin
Dalimo

Dasijem (vr)
Dasiman
Dasimen (vr)
Dasimin
Dasiran
Dasirin
Dawoed
Dijem (vr)
Diman
Dinar
Djaikem (vr)
Djainem
Djainie (vr)
Djais
Djaisah
Djaisem (vr)
Djajoes
Djakiman
Djamal
Djaman
Djamat
Djamin
Djeminem (vr)
Djemingin
Djimin
Djio
Djoemadie
Djoemalie
Djoemat
Djoemena
Djoemilah
Djoeminadie
Djoeminem (vr)
Djoemingan
Djoemingin
Djoeminten (vr)
Djoemirah

4.04 F

Fandi
Fatimah (vr)
Fatirah (vr)

4.05 G

Gedol
Gheggher
Gijem (vr)
Gijiah
Giman
Gimin

Gimo
Gindjah
Ginem (vr)
Gino
Goegoep
Goeno

4.06 H

Halimah (vr)
Haroen
Harto
Hoekon

4.07 I

Imin
Indra
Irawan
Iskak
Ismael

4.08 J

Jakiem
Jakijem
Jakimah (vr)
Jakiman
Jakinem (vr)
Jamal
Jaman
Jamat
Jamin
Jatijem (vr)
Jatiman
Jatimin
Jatimo
Jatin
Jatinah (vr)
Jatinem (vr)
Jatino
Jatirah (vr)
Jatmie (vr)
Jatminem (vr)
Jemilah
Jemoe
Jetminem
Jinten (vr)
Joenoës
Jumat
Jumilah

4.09 K

Kaboel
Kajat
Kalam
Kalimah (vr)
Kalop
Kaman
Kamat
Kamidjan
Kamidjo
Kamin
Kamiran
Kamirin
Kamit
Kampret
Kamsie
Kaniman
Kantjoeng
Kariman
Karimin
Karimoen
Karman
Karmidie
Karmidjo
Karmin
Karsih (vr)
Karsinah (vr)
Karsinem (vr)
Karsiwen (vr)
Karsoem
Kartini (vr)
Kasdiran
Kasdjo
Kasian
Kasijem (vr)
Kasim
Kasinem (vr)
Kasir
Kasirah (vr)
Kasiran
Kasiwen
Kasmidjo
Kastiman
Katidjah (vr)
Katjoeng
Kelip (vr)
Keman
Kemie (vr)
Kemin
Keminie (vr)

Kemis
Ketang
Ketip (vr)
Kijem (vr)
Kirah (vr)
Kiran
Klijem
Kliwom
Koening (vr)
Koesnie (vr)
Kostidjah (vr)

4.10 L

Lane
Lasmidjan
Lasmidjo
Lasminie (vr)
Lastijem (vr)
Lastimin
Lastinie
Legie (vr)
Legijem (vr)
Legiman
Legimin
Legimoen
Leginah (vr)
Legiroh
Lekidjah
Leles
Lesmana (vr)
Lijem (vr)
Liman
Lino
Loehoer
Loeloes

4.11 M

Mantok
Mardjiem (vr)
Mardjoekie
Maridjan
Marijem (vr)
Marikem (vr)
Marilem (vr)
Mariman
Marimin
Marinie (vr)
Marino
Marinten (vr)
Markatjoeng

Markinie (vr)
Markonah (vr)
Marlan
Marno
Marsam
Marsidie
Marsido (vr)
Marsoem
Martinem (vr)
Mate
Mawar (vr)
Meloer
Midah (vr)
Mingan
Minggu
Mintah
Misijem (vr)
Miskem (vr)
Misman
Misnah
Moedjjjem (vr)
Moedjiman
Moedjimin
Moedjio
Moel
Moeljo
Moeloed
Moer (vr)
Moersinah (vr)
Moertidjah
Moertie (vr)
Moertijem (vr)
Moertinah (vr)
Moertini (vr)
Moesijem (vr)
Moestijem (vr)

4.12 N

Ndiman
Ngadiman
Ngadimin
Ngadimoen
Ngadiroen
Ngaliman
Ngalimin
Ngatidjah (vr)
Ngatidjo
Ngatijem (vr)
Ngatiman
Ngatimoen
Ngatinah (vr)

Ngatirah (vr)
Noko
Nonong (vr)

4.13 O

Oesrek
Ontong

4.14 P

Paidie
Paidin
Paidjah (vr)
Paidjan
Paidjem (vr)
Paidjo
Paikem (vr)
Pailah (vr)
Paiman
Paimin
Painah (vr)
Painem (vr)
Paing (m, vr)
Paingan
Paingat
Painie (vr)
Paino
Painten (vr)
Pairah (vr)
Pairan
Pairin
Paisah (vr)
Pamin
Pardjiem (vr)
Paridjan
Pariman
Parimin
Parinah (vr)
Parinem (vr)
Parinten (vr)
Parmidjo
Parmin
Partie
Pingin
Poepon
Poerwa
Ponidie
Ponidjah (vr)
Ponidjan
Ponidjo
Ponijah (vr)

Ponijem (vr)
Ponikem (vr)
Poniman
Ponimin
Ponio
Ponirah
Ponirin
Ponisah (vr)
Prajitno
Prengngil

4.15 R

Rakidjan
Rakidjo
Rakijem (vr)
Rakijo
Rakim
Rakiman
Rakimin
Rakimoen
Ramin
Rasiman
Rasimin
Rasimoen
Rebo
Rejeb
Rewel
Riboet
Riduwan
Ringghit
Roebia (vr)
Roebijem (vr)
Roebikem (vr)
Roedjinem
Roekijem (vr)
Roem (vr)
Roeminem (vr)
Roeminie (vr)
Roesmadie
Roesman
Roesmidie
Roesmin
Roestijem (vr)
Roewet (vr)
Roewet (vr)
Roliah (vr)
Rosinem (vr)
Rosmiah (vr)
Rosminah (vr)
Rosminie (vr)

4.16 S

Sabar
Sabarie
Sadikem (vr)
Sadikoen
Sadin
Sadirah (vr)
Sadiroen
Sadjem (vr)
Sahit
Saidi
Saidin
Saidoel
Saiman
Saimin
Saimo
Saimoen
Sairan
Sairoen
Sajan
Sajem (vr)
Sakiah (vr)
Sakidjan
Sakidjem (vr)
Sakidjo
Sakijo
Salidjan
Salidjem (vr)
Salidjo
Salijem (vr)
Salimah (vr)
Saliman
Salimin
Salinem
Samaon
Samiah (vr)
Samian
Samiaton
Samidie
Samidjan
Samidjo
Samijem (vr)
Samin
Saminah
Saminem
Samingat
Samingoen
Saminie (vr)
Samioen
Samiroen
Sampir
Samsijem (vr)

Samsimin
Sandie
Sandiman
Sandimin
Sandriman
Sanijem (vr)
Sanijo
Sapar
Sapon
Sardie
Sardiman
Sardjan
Sardono
Sari
Saridie
Saridin
Saridjan
Saridjo
Sariman
Sarimin
Sarimoen
Sarindie
Sarioen
Sarkam
Sarman
Sarmiah (vr)
Sarmidie
Sarmidjan
Sarmidjo
Sarmin
Sarmoedjie
Sarodjie
Saroedjie
Sarono
Sarwidjie
Satijem (vr)
Satiman
Satimin
Satinah (vr)
Satirah (vr)
Sawal
Selo
Semie (vr)
Seminie (vr)
Semplok
Senén
Senen (vr)
Sentot
Setoe
Siam (vr)
Sidik
Sidin

Sidoel
Sieboh
Siejem
Simin
Singat
Sipon
Siran
Sireng (vr)
Sirin
Soedarso
Soedarto
Soediono
Soedirman
Soedjiman
Soedjimin
Soedjiono
Soedjirin
Soedjono
Soegrijem
Soegriman
Soegrimin
Soegrimoen
Soeharto
Soehirman
Soekamat
Soekamdie
Soekar
Soekardie
Soekardjo
Soekarman
Soekarmin
Soekarnie (vr)
Soekarno
Soekarsih
Soekidjan
Soekidjo
Soekiman
Soekimin
Soekimo
Soekinah (vr)
Soekinie (vr)
Soekir
Soekirah (vr)
Soekiran
Soekirman
Soelasih (vr)
Soelastri (vr)
Soeleman
Soemadie
Soemar
Soemarlán
Soemarno

Soemidjan
Soemingan
Soeminie (vr)
Soemintro
Soemitro
Soempeno
Soepadi
Soepar
Soepiah (vr)
Soepih
Soepijem (vr)
Soepinah (vr)
Soerat (vr)
Soeratijem
Soeratinie
Soeratino
Soeratman
Soeratmin
Soeratno
Soeridjan
Soerip (j/vr)
Soero
Soeroso
Soeroto
Soesah (vr)
Soetidjan
Soetiek (vr)
Soetilah
Soetimin
Soetinah
Soetinah (vr)
Soetiran
Soetirin
Soetrisman
Soetrisno
Soewarno
Soleh
Sombro (vr)

4.17 T

Tagoean
Tahir
Talen (vr)
Tambeng
Tamir
Taridjan
Taridjem
Taridjo
Tarijem (vr)
Tariman
Tarimin

Tarimo	Wagino
Tarinem	Waginten (vr)
Tarmidjo	Wagirah (vr)
Tawar	Wagiran
Tegal	Wagirin
Tegoh	Wakidi
Timbol	Wakidjan
Titikken	Wakidjo
Tjoekoep (vr)	Wakimin
Toegijem (vr)	Wakinie
Toegiman	Wal (vr)
Toegimin	Walidie
Toegirrah (vr)	Waridie
Toekar	Waridjan
Toekidjan	Waridjo
Toekidjo	Warijem
Toekijan	Wariman
Toekijat	Warimin
Toekijem (vr)	Warinem
Toekiman	Warinie (vr)
Toekimin	Warino
Toekinem (vr)	Warisem (vr)
Toekinie (vr)	Wariso
Toekirah (vr)	Warno
Toekiran	Warsimin
Toekol	Warso
Toeloes	Wasiman
Toembar (vr)	Wasimin
Toemiah (vr)	
Toemidjan	
Toeminem	
Toeminie (vr)	
Toemiran	
Toih	
Trimo	
Trisman	
Trisno	

4.18 U

Untung
Utomo

4.19 W

Wage
Wagijem (vr)
Wagijo
Wagiman
Wagimin
Waginah (vr)
Waginie (vr)

Hoofdstuk 5: Verklarende woordenlijst

Javaans woord	Betekenis
Apem	Cake van rijstmeel
Boebor	Rijstepap
Goedangan	Groente in kokos sambel
Guna guna	Toverkracht
Kembang	Bloem
Melatie	Melatie bloem
Menjan	Wierook
Ndok godok	Gekookt ei
Ndok goreng	Gebakken ei
Pasaran	Marktdag
Pitungan	Berekening
Santet	Toverkracht
Weton	Geboorte dag, verjaardag
Windu	Cyclus van 8 jaren
Tanggal Mesehi	Ingegeven datum
Dina Pasaran	Dag van pasaran
Tanggal Jawa	Javaanse kalender
Tanggal Hijriah	Islamistische kalender
Windu-Lambang	
Nama Wuku	Naam van de ?
Mongso	Gevoel
Sadwara	
Hasawara/Padewan	
Sangawara/Pedangon	
Saptawara/Pancasula	
Rakam	
Paarasan	Proeft als, de smaak
Aboge	Ongeluksdag
Sengara	
Julungpujud	
Kapitu-Palguna	
Wurukung	
Sri	
Wagon	
Bumi Kepetak	
Mantri Sinaroja	
Lakuning Rembulan	Draai om de as van de maan om de aarde

Hoofdstuk 6: Literatuur

Arps, Ben et al, Semaian 20 Hedendaags Javaans, een leerboek, Universiteit Leiden, 2000, ISBN 90-73084-20-2.

Djasmadi, L. et al, Migratie en cultureel erfgoed, Verhalen van Javanen in Suriname en Nederland, KITLV Uitgeverij/Press, Leiden, 2010.

Mangunsuwita. S. A. Kamus Lengkap Bahasa Jawa, CV. Yrama Widya, Bandung, 2002.

Mingoen, H., Tragiek en Traditie: namen en naamgeving bij de Javanen, Wi Rutu, juli 2007.

Pigeaud, Th., Javaans-Nederlands woordenboek, vijfde druk, KITLV Uitgeverij, Leiden, 1994.

Kitap Primbon, Lukmanakim Adammakna, Cap Capan Kaping b , Wulan april 1990

Kitap Primbo, Atassadhur Adammakna, Cap Capan Kaping 4, Wulan april 1990

Primbon, Ajimantrawara, Cap Kaping 15, 1990

Primbon, Yogabrata, Cap Kaping 15, 1990

Primbon, Rajahyogamatra, Cap Kaping 15, 1990

Uhlenbeck, E. M. Studies in Javanese morphology

Mw. Zeijl van, A.M.M.M et al, Wetteteksten, Hoger Economisch Onderwijs, 2007/2008,

Wolters-Noordhoff, Groningen | Houten, 2007, ISBN 978-90-01-07436-4

www.javanenvansuriname.info, 9-4-2011

www.javanen.org, 15-4-2011

www.ki-demang.com, 9-4-2011

www.vhji.org, 9-4-2011

